

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE**

Szczecin, dnia 26 kwietnia 2024 r.

WOPN.410.57.2024.MP

WOPN.411.62.2024.MP

Starostwo Powiatowe w Gryfinie
ul. Sprzymierzonych 4
74-100 Gryfino
(e-PUAP)

Sprawa: wniosek o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT) z modelem struktury funkcjonalno – przestrzennej Partnerstwa Powiatu Gryfińskiego”

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 marca 2024 r. (data wpływu: 2 kwietnia 2024 r.), bez znaku sprawy, dotyczące uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT) z modelem struktury funkcjonalno – przestrzennej Partnerstwa Powiatu Gryfińskiego”, poniżej informuję.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.), zwanej dalej ustawą OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Dalej, zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Jednocześnie zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy OOS organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami (m.in. z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska), odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli stwierdzi, że realizacja postanowień takiego dokumentu albo jego zmiany nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. Istotnym jest, iż zgodnie z art. 48 ust. 3 ustawy OOS odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku projektu dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2, może dotyczyć wyłącznie projektu dokumentu dotyczącego obszaru w granicach jednej gminy.

Co ważne, podkreślić należy, iż zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy OOS organ opracowujący projekt zmiany dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 3, może, po uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli stwierdzi, że realizacja postanowień tej zmiany nie spowoduje znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000. Zaznacza się, iż w omawianym przypadku, rozpatrywany przez tutejszy organ wniosek dotyczy tworzonego, nowego dokumentu, a nie jego zmiany, wobec czego w przypadku stwierdzenia, iż omawiany dokument stanowi strategię, o której mowa w art. 46 ust. 1 pkt 3, nie istnieje możliwość odstąpienia dla niego od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Po przeprowadzeniu analizy przedłożonego wniosku Starosty Powiatu Gryfińskiego – Lidera Porozumienia (Partnerstwa Powiatu Gryfińskiego) wraz z załączonym projektem ww. *Strategii* oraz uzasadnieniem wynikającym z art. 49 ustawy OOS, wskazuje się, iż jak podkreśla się w niniejszym wniosku dokument *Strategii* wyznacza jedynie wizję rozwoju partnerstwa, wskazuje cele i kierunki działań planowane do realizacji. Na poziomie kierunków działań dokument wskazuje ramy do podejmowania określonych typów działań, nie przesądzając przy tym o ich konkretnych parametrach, formie architektonicznej czy technologii wykonania. Kierunki działań określone w projekcie *Strategii* oznaczają rodzaj interwencji służący osiągnięciu strategicznych celów rozwoju.

W ramach opracowanej *Strategii* wskazuje się na możliwość realizacji przedsięwzięć polegających m.in.: na budowie dróg rowerowych w różnych częściach powiatu gryfińskiego, budowie pomostu na Jeziorze Dłużec w Baniach, budowa pomostu cumowniczego na jeziorze Morzycko, czy zagospodarowanie na cele rekreacyjne i turystyczne plaży w Lubiczu. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się m.in. przystanie śródlądowe: a) dla nie mniej niż 10 statków, b) wykorzystujące linię brzegową na długości większej niż 20 m (§ 3 ust. 1 pkt 65 Rozporządzenia RM). Definicja przystani śródlądowych została zamieszczona w art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z 21 grudnia 2000 r. o żegludce

śródlądowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 395). Zgodnie z tym przepisem port lub przystań to akwen i grunt oraz związana z nimi infrastruktura, znajdująca się w granicach portu lub przystani. Charakterystyczne jest to, że przytoczona definicja ustawowa nie wprowadza żadnych szczególnych wymogów dotyczących infrastruktury, jaką powinny posiadać port śródlądowy albo przystań śródlądowa. Zatem przystań śródlądowa obejmująca akwen i grunt może posiadać infrastrukturę w postaci samego pomostu. W uzasadnieniu wynikającym z art. 49 stawy OOS, złożonym wraz z wnioskiem Starosty Powiatu Gryfińskiego, należało zatem uszczegółowić jakiego rodzaju pomost cumowniczy ma zostać zrealizowany na Jeziorze Morzycko, czy będzie to pomost kwalifikujący się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 65 Rozporządzenia RM, czy też nie.

Ponadto podkreśla się, iż część z planowanych przedsięwzięć polegających na budowie: części dróg rowerowych, pomostu na Jeziorze Dłużec, pomostu cumowniczego na Jeziorze Morzycko, czy zagospodarowanie na cele rekreacyjne i turystyczne plaży w Lubiczu, położonych w granicach obszarów Natura 2000 może stanowić przedsięwzięcia mające znacząco negatywny wpływ na te obszary chronione. Opinia taka podyktowana jest w szczególności faktem, że np.:

- 1) w przypadku planowanej w ramach Strategii budowy ścieżki rowerowej w obr. Osinów Dolny, czy budowy drogi rowerowej z miejscowości Cedynia do miejscowości Lubiechów Dolny – informacje tak zapisane są informacjami bardzo ogólnymi, jednak obręby tych miejscowości znajdują się w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003, a także Dolna Odra PLH320037. Dla tych obszarów tutejszy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanowił plany zadań ochronnych, tj. zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r., poz. 1934 ze zm.) ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003, a zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r., poz. 1661 ze zm.) ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolna Odra PLH320037. Obręby wymienionych miejscowości dotyczą terenów o szczególnych wartościach przyrodniczych, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie i oddziaływaniu rzeki Odry, co zostało odpowiednio udokumentowane i opracowane w materiałach wykorzystanych do ustanowienia planów zadań ochronnych dla ww. obszarów Natura 2000. Tereny te stanowią miejsca intensywnie wykorzystywane przez gatunki ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003, stanowią również obszary identyfikowane jako chronione siedliska przyrodnicze, będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dolna Odra PLH320037. Wobec takiego stanu rzeczy, należy jednoznacznie wykluczyć możliwość negatywnego oddziaływania planowanych do zrealizowania ścieżek rowerowych na obszary Natura 2000, natomiast w złożonym wniosku Starosty Starostwa Gryfińskiego wraz z uzasadnieniem wynikającym z art. 49 ustawy OOS nie wykluczono jednoznacznie wystąpienia takiego oddziaływania, gdyż nie ustosunkowano się konkretnie do położenia planowanych ścieżek względem ww. obszarów Natura 2000, a w szczególności względem przedmiotów ich ochrony. Ponadto dodać należy, iż tereny te położone są też w Cedyńskim Parku Krajobrazowym;

- 2) w przypadku planowanej budowy pomostu na Jeziorze Dłużec w Baniach – wskazuje się, iż jezioro to położone jest w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, dla którego Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem z dnia 12 kwietnia 2023 r., znak: WOPN.6322.4.2023.RCh poinformował o przyjęciu tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050. Wskazuje się, iż zgodnie z posiadanymi materiałami przyrodniczymi jezioro Dłużec stanowi siedlisko przyrodnicze o kodzie 3150 „Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*”, natomiast silna antropopresja prowadzi do gwałtownych zmian w strukturze roślinności: wypieranie gatunków preferujących wody czyste, masowe pojawy gatunków znoszących zanieczyszczenie wód, np. rogatka sztywnego. Ponadto wokół jeziora znajdują się kolejne płaty chronionych siedlisk przyrodniczych, jak: siedlisko o kodzie 91E0 „Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe*)” i 6430 „Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)”. Również w tej sytuacji nie wykluczono jednoznacznie wystąpienia oddziaływania na środowisko, w tym obszar Natura 2000, gdyż w uzasadnieniu do wniosku o odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, nie ustosunkowano się konkretnie do położenia planowanego pomostu względem ww. obszaru Natura 2000, a w szczególności względem przedmiotów jego ochrony;
- 3) w przypadku planowanej budowy pomostu cumowniczego na Jeziorze Morzycko – oprócz ww. faktu dotyczącego braku informacji na temat możliwej kwalifikacji niniejszego pomostu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zaznaczyć należy, iż jezioro to położone jest w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Cedyńska PLB320017, dla którego obowiązuje plan zadań ochronnych (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r., poz. 1654 ze zm.), a także w granicach otuliny Cedyńskiego Parku Krajobrazowego. Podkreśla się, iż zgodnie z materiałami przyrodniczymi jezioro Morzycko wraz z terenami przyległymi stanowi dogodne miejsce bytowania gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja Cedyńska PLB320017, jak np. bielik, czy żuraw. Wobec tych faktów koniecznym jest jednoznaczne określenie kwalifikacji planowanego przedsięwzięcia, a ponadto, wykluczenia negatywnego wpływu planowanego przedsięwzięcia na ww. obszar Natura 2000. Z „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego” (Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin 2010 r.) wynika również, iż samo jezioro stanowi chronione siedlisko przyrodnicze, a także miejsce występowania gatunków roślin i zwierząt chronionych;
- 4) ostatnim przykładem przedsięwzięcia mogącego oddziaływać negatywnie na obszar Natura 2000 jest planowane zagospodarowanie na cele rekreacyjne i turystyczne plaży w Lubiczu – miejscowość ta położona jest w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003. W miejscowości Lubicz znajdują się dwa jeziora: Lipienko i Parkowe. Oba jeziora stanowią przyrodniczo cenne siedliska dla chronionych gatunków zwierząt i roślin (jak wynika z „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego”). Zgodnie z materiałami do planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003 jezioro Lipienko wraz ze strefą przybrzeżną i terenami przyległymi po

zachodniej stronie, jest dogodnym siedliskiem dla gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w tym obszarze Natura 2000, tj. dla żurawia, jarzębatki, derkacza i błotniaka stawowego. Wobec tego koniecznym jest przeprowadzenie oceny, która jednoznacznie wykluczy negatywny wpływ planowanego zamierzenia na ww. obszar Natura 2000.

Biorąc pod uwagę wyżej opisany charakter niektórych działań przewidywanych do zrealizowania w ramach przedłożonej *Strategii* można stwierdzić, że dokument ten może spełniać normę zawartą w art. 46 ust. 1 pkt 2 oraz 3 ww. ustawy, gdyż może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, a przedmiotowa strategia nie jest bezpośrednio związana z ochroną obszaru Natura 2000 oraz nie wynika z tej ochrony, zatem w tym przypadku jest to program w dziedzinie m.in. transportu, turystyki i wykorzystywania terenu, a także mogący mieć znacząco negatywny wpływ na przedmioty ochrony ww. obszarów Natura 2000, **który wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

Ponadto stwierdza się, że analizowany dokument nie obejmuje obszarów znajdujących się w granicach jednej gminy (dotyczy *Strategii* części powiatu gryfińskiego), a uzasadnienie przedłożone wraz z powyższym wnioskiem zgodne z art. 49 ustawy OOS nie zawiera szczegółowych i istotnych informacji oraz wyjaśnień wykluczających możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, czy wyjaśnień jasno określających kwalifikację planowanych zamierzeń inwestycyjnych. Uzasadnienie to nie wskazuje również na fakt, aby przedmiotowy dokument strategiczny stanowił niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu. W związku z powyższym oraz w szczególności w związku z faktem, iż omawiany dokument spełnia przesłanki art. 46 ust. pkt 3, **odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu jest niemożliwe.**

Mając powyższe na względzie w oparciu art. 53 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy OOS **wnoszę o** sporządzenie, dla przedmiotowego projektu dokumentu, prognozy oddziaływania na środowisko ze szczególnym uwzględnieniem poniższych zagadnień.

1. Prognoza powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ustawy OOS, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy; zalecane jest przy tym, o ile to możliwe, zachowanie układu zagadnień przedstawionego w art. 51 ust. 2 tej ustawy.
2. Należy zwrócić szczególną uwagę na diagnozę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem (art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy OOS), określenie przewidywanych, znaczących oddziaływań, spowodowanych realizacją ustaleń projektu programu (art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy OOS) oraz przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub ewentualną kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań, a także rozwiązań alternatywnych (art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a i b ustawy OOS).
3. Należy przedstawić opis poszczególnych elementów środowiska dla terenu objętego *Strategią* ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia

2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.) oraz siedlisk przyrodniczych i gatunków objętych ochroną na podstawie:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713),
 - Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380),
 - Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
 - Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408).
4. Należy przeanalizować wpływ realizacji ustaleń *Strategii IIT* na poszczególne elementy środowiska (różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne).
 5. Analizie należy poddać wszystkie planowanie działania inwestycyjne, a szczególną uwagę należy zwrócić na kolizje planowanych działań ze wszystkimi formami ochrony przyrody, w tym obszarami Natura 2000, z siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Przedmiotowa analiza w szczególności powinna dotyczyć przedsięwzięć mogących kolidować z przedmiotami ochrony w ww. obszarach Natura 2000.
 6. Przedmiotem przeprowadzonej analizy i oceny oddziaływań na środowisko powinny być zarówno nowe zadania inwestycyjne, jak też zamierzenia, które będą bezpośrednio sprzyjać poprawie, bądź zabezpieczeniu stanu środowiska.
 7. Należy przedstawić na załączniku graficznym do prognozy, lokalizację działań inwestycyjnych objętych *Strategią* w odniesieniu do form ochrony przyrody oraz wskazać możliwe kolizje planowanych działań inwestycyjnych (jeżeli jest znana ich lokalizacja) z obszarami chronionymi, siedliskami przyrodniczymi, siedliskami gatunków chronionych.
 8. Wyniki powyższej analizy należy wykorzystać do wyznaczenia i opisu obszarów problemowych, analizy oddziaływań skumulowanych, zaplanowania środków minimalizujących oraz ograniczających negatywne oddziaływanie, a w przypadku, gdy nie będą one wystarczające działań kompensujących. Ponownie podkreśla się, iż w szczególności należy określić, czy będą występowały kolizje planowanych działań inwestycyjnych (szczególnie tych wymienionych wyżej planowanych działań, będących przedmiotem zainteresowania tutejszego organu) z formami ochrony przyrody, w tym działania, które mogłyby oddziaływać znacząco negatywnie na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 oraz pozostałych form ochrony przyrody. Przy ocenie wpływu ustaleń *Strategii* na obszary Natura 2000, dla których opracowano plany zadań ochronnych należy wykorzystać materiały do planu zadań ochronnych (inventaryzacja siedlisk i gatunków) oraz uwzględnić ich zalecenia i wskazania.
 9. Należy wykazać także spójność ustaleń *Strategii* z rozwiązaniami przyjętymi w innych opracowaniach strategicznych, obejmujących kwestie związane z ochroną środowiska.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż prace inwentaryzacyjne powinny być wykonywane w okresie umożliwiającym identyfikację występujących na tym terenie gatunków roślin i zwierząt oraz wystarczającym do oceny znaczenia tego obszaru dla bioróżnorodności i chronionych gatunków.

Przypominam również, że prognoza oddziaływania na środowisko musi zawierać oświadczenie jej autorów o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy OOS. Zgodnie bowiem, z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ww. ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko musi zawierać oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Informuję też, że dane dotyczące rozmieszczenia stanowisk chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych pochodzące z „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego” (Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin, 2010 r.) oraz materiałów do planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 można uzyskać po wystąpieniu do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z wnioskiem o udostępnienie informacji o środowisku.

p. o. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Szczecinie
Marcin Siedlecki

